

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA INTERFAOL O'QITISH METODLARIDAN FOYDALANISH

Sholpanova Aygerim Marxabayevna

CHDPU talabasi

Mutalova Dilnoza Abdurashidovna

ilmiy raxbar Maktabgacha ta'lim pedagogikasi kafedrası

o'qituvchisi p.f.f.d.(PhD)

Annotasiya. Ushbu maqola maktabgacha ta'limda interfaol o'qitish usullarining kelib chiqishi va ta'sirini o'rganadi, ularning faol ishtirok etish, hamkorlik va amaliy o'rganishni rivojlantirishdagi rolini ta'kidlaydi. Ilk ta'lim nazariyalaridan zamonaviy amaliyotlargacha bo'lgan interfaol usullarning rivojlanishini kuzatib boradigan maqolada maktabgacha ta'lim muassasalarida qo'llaniladigan o'yinga asoslangan ta'lim, hamkorlikdagi faoliyat va texnologiya integratsiyasi kabi asosiy strategiyalar yoritilgan. Bu usullar yosh bolalarning kognitiv, ijtimoiy va hissiy rivojlanishiga qanday hissa qo'shishi, muammolarni hal qilish, muloqot qilish va ijodkorlik kabi ko'nikmalarni rivojlantirishni o'rganadi. Maqolada, shuningdek, interfaol o'qitishni amalga oshirishdagi muammolar, jumladan, resurslarni cheklash, o'qituvchilarni tayyorlash va tuzilmani erkinlik bilan muvozanatlash muhokama qilinadi. Va nihoyat, maktabgacha yoshdagi bolalarning o'sishi va o'qishini qo'llab-quvvatlash uchun interfaol o'qitish usullaridan samarali foydalanishni ta'minlash uchun ushbu to'siqlarni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar: Interfaol ta'lim, maktabgacha ta'lim, o'yinga asoslangan ta'lim, hamkorlikda ta'lim, amaliy ta'lim, erta bolalikni rivojlantirish.

Аннотация. В этой статье исследуются истоки и влияние интерактивных методов обучения в дошкольном образовании, подчеркивая их роль в поощрении активного участия, сотрудничества и практического обучения. Проследившая развитие интерактивных методов от теорий раннего образования до современной практики, в статье освещаются ключевые стратегии, используемые в дошкольных учреждениях, такие как игровое обучение, совместная деятельность и интеграция технологий. В нем рассматривается, как эти методы способствуют когнитивному, социальному и эмоциональному развитию детей младшего возраста, развивая такие навыки, как решение проблем, общение и творчество. В статье также обсуждаются проблемы внедрения интерактивного обучения, включая ограничения ресурсов, подготовку учителей и балансирование структуры со свободой. Наконец, в нем предлагаются рекомендации по преодолению этих препятствий и обеспечению эффективного использования интерактивных методов обучения для поддержки роста и обучения дошкольников.

Ключевые слова: интерактивное обучение, дошкольное образование, обучение в игровой форме, обучение в сотрудничестве, практическое обучение, раннее развитие детей.

Annotation. This article explores the origins and impact of interactive teaching methods in preschool education, emphasizing their role in fostering active participation, collaboration, and hands-on learning. Tracing the development of interactive methods from early educational theories to modern practices, the article highlights key strategies used in preschools, such as play-based learning, cooperative activities, and the integration of technology. It examines how these methods contribute to young children's cognitive, social, and emotional development, promoting skills such as problem-solving, communication, and creativity. The article also discusses the challenges of implementing interactive teaching, including resource limitations, teacher training, and balancing structure with freedom. Finally, it offers recommendations for overcoming these obstacles, ensuring that interactive teaching methods are effectively utilized to support preschoolers' growth and learning.

Keywords: Interactive teaching, preschool education, play-based learning, cooperative learning, hands-on learning, early childhood development.

KIRISH

Interfaol o'qitish usullari bolalar faol ishtirok etish va ijtimoiy o'zaro ta'sir orqali yaxshiroq o'rganishini ta'kidlaydigan konstruktivistik ta'lim nazariyasiga asoslanadi. Bu usullar bolalar ma'lumotni passiv qabul qiluvchilar bo'lgan an'anaviy, o'qituvchiga yo'naltirilgan yondashuvlardan farq qiladi. Yillar davomida asosiy e'tibor eslab qolish va passiv o'rganishdan yosh o'quvchilar o'rtasida qiziqish, tanqidiy fikrlash va hamkorlikni rivojlantirishga ko'chdi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida bu siljish ayniqsa muhimdir, chunki u o'z atrofini o'rganishi, savol berishi va faol ishtirok etishi mumkin bo'lgan muhitda rivojlanayotgan yosh bolalarning rivojlanish ehtiyojlariga mos keladi.

Interfaol o'qitish usullari bolalarni tashabbus ko'rsatishga, tanlashga va tengdoshlari bilan hamkorlik qilishga undaydigan o'quv tajribasini yaratish uchun mo'ljallangan. Bu usullar o'yinga asoslangan ta'lim tamoyillari bilan chambarchas bog'liq bo'lib, bu erda o'yin kognitiv va ijtimoiy rivojlanish uchun muhim vosita sifatida qaraladi.

Interfaol ta'lim usullarining kelib chiqishi va rivojlanishi

Interfaol o'qitishning ildizlarini tajribaviy o'rganishga urg'u bergan Jon Dyui va ijtimoiy o'zaro ta'sir va proksimal rivojlanish zonasi haqidagi ishlari hamkorlikda o'rganishning muhimligini ta'kidlagan Lev Vygotskiy kabi ta'lim faylasuflariga borib taqaladi. Dyuning amalda faol o'rganish haqidagi g'oyalari va Vygotskiyning tengdoshlarning o'zaro ta'siriga urg'u berish bolalarni o'z ta'lim jarayoniga jalb qilishni maqsad qilgan zamonaviy interfaol o'qitish usullariga asos soldi.

20-asrning ikkinchi yarmida o'quv o'yinlari, interfaol doskalar, keyinchalik esa raqamli planshetlar kabi interfaol texnologiyalarning rivojlanishi interaktiv o'qitishni yanada o'zgartirdi. Ushbu vositalar bolalarga o'yinning taktil tabiatini texnologiya

tomonidan taqdim etilgan interfaol imkoniyatlar bilan uyg'unlashtirib, kontent bilan dinamik va ijodiy yo'llar bilan shug'ullanish imkonini beradi.

Maktabgacha interaktiv ta'limning asosiy strategiyalari

Maktabgacha ta'lim muassasalarida interfaol o'qitish usullari faol ishtirok etishni rivojlantirish uchun mo'ljallangan bir nechta asosiy strategiyalarni o'z ichiga oladi:

1. O'yinga asoslangan ta'lim: o'yin maktabgacha ta'limning markaziy o'rinni egallaydi, bolalarga tabiiy, qiziqarli muhitda tushunchalarni o'rganish, muammolarni hal qilish va tengdoshlari bilan muloqot qilish imkoniyatini beradi. Dramatik o'yin, bloklar bilan qurish va rol o'ynash kabi tadbirlar ijodkorlik va jamoaviy ishlashni rag'batlantiradi.

2. Hamkorlik asosida o'rganish: Bolalar umumiy maqsadga erishish uchun birgalikda ishlaydigan guruh faoliyati muloqot, hamkorlik va empatiya kabi ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantiradi. Ushbu tadbirlar umumiy muammolarni hal qilish bo'yicha vazifalarni, guruh hikoyalarini yoki hamkorlikdagi badiiy loyihalarni o'z ichiga olishi mumkin.

3. Amaliy o'rganish: Interfaol usullar bolalarning materiallarni jismonan manipulyatsiya qiladigan va atrof-muhit bilan shug'ullanadigan eksperimental faoliyatga ustunlik beradi. Ushbu tadbirlar mavhum fikrlashni qo'llab-quvvatlaydigan aniq tajribalarni ta'minlaydigan sensorli tadqiqotlar, ilmiy tajribalar yoki turli materiallardan tuzilmalarni qurishni o'z ichiga olishi mumkin.

4. Texnologiyadan foydalanish: Sensorli ekranlar, kodlash o'yinchoqlari va interfaol ilovalar kabi yoshga mos texnologiyalarni birlashtirish bolalarga yangi g'oyalarni ijodiy yo'llar bilan o'rganish imkonini berib, faol o'rganishni osonlashtirishi mumkin. Ushbu vositalar muvozanatli, o'yinga asoslangan o'quv dasturiga kiritilganda eng samarali hisoblanadi.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida interfaol o'qitish usullarining ta'siri

Interfaol o'qitish usullari maktabgacha yoshdagi bolalarning kognitiv, ijtimoiy va hissiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi:

1. Kognitiv rivojlanish: Amaliy va hamkorlikdagi mashg'ulotlar orqali bolalar muammoni yechish, tanqidiy fikrlash, sabab va oqibatni tushunish qobiliyatini rivojlantiradilar. Bu tajribalar qiziquvchanlikni, ilmiy fikrlashni va bilimlarni real sharoitlarda qo'llash qobiliyatini rag'batlantiradi.

2. Ijtimoiy va hissiy rivojlanish: Interfaol o'qitish muloqot ko'nikmalarini, jamoada ishlashni va hissiy intellektni rivojlantiradi. Hamkorlikdagi vazifalar bolalarni mojarolar orqali ishlashga, fikr almashishga va boshqalarga empatiyani rivojlantirishga undaydi.

3. Tilni rivojlantirish: Ko'pgina interfaol tadbirlar, ayniqsa hikoyalar, hamkorlikdagi o'yinlar va rolli o'yinlar, maktabgacha yoshdagi davrda muhim ahamiyatga ega bo'lgan tilni o'zlashtirish va so'z boyligini oshirishga yordam beradi.

4. Motivatsiya va faollik: O'rganishda faol ishtirok etish ichki motivatsiyani kuchaytiradi, chunki bolalarga o'z ta'lim faoliyati bo'yicha izlanish va tanlashga ruxsat berilsa, faol qolish ehtimoli ko'proq.

XULOSA

Interfaol o'qitish usullari maktabgacha ta'limning ajralmas qismi bo'lib, yosh o'quvchilarga atrof-muhit bilan faol munosabatda bo'lish va muhim kognitiv, ijtimoiy va

hissiy qobiliyatlarni rivojlantirish imkoniyatini beradi. Qiziqish, hamkorlik va ijodkorlikni rivojlantirish orqali bu usullar umrbod ta'lim olish uchun asos yaratadi. Resurslar va o'qituvchilarni tayyorlashdagi qiyinchiliklarga qaramay, interfaol o'qitishning afzalliklari to'siqlardan ancha ustundir. Ta'lim rivojlanishda davom etar ekan, maktabgacha ta'limning interaktiv, bolalarga yo'naltirilganligi va yosh o'quvchilarning ehtiyojlariga mos bo'lishini ta'minlash ta'lim kelajagini shakllantirishning kaliti bo'ladi.

FOIDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Becker, K., Park, K. Effects of integrative approaches among STEM subjects on students' learning. Journal of STEM Education, 2011, 12(5), 23-37.
2. Connor, A. M., Karmokar, S., Whittington, C. From STEM to STEAM: Enhancing engineering and technology education. International Journal of Engineering Pedagogy, 2015, 5(2), 37-47.
3. Moomaw, S., Davis, J. A. STEM comes to preschool. YC Young Children, 2010, 65(5), 12-18.
4. Yakman, G., Lee, H. Exploring STEAM education as a framework for Korea. Journal of the Korean Association for Research in Science Education, 2012, 32(6), 1072-1086.
5. Kim, Y., Park, S. Integrating STEAM into early childhood education: Challenges and benefits. Early Childhood Education Journal, 2021, 49(4), 527-540. <https://doi.org/10.1007/s10643-020-01081-4>

